

स्वप्नवासवदत्तम्

1. यथाभिमतं प्रश्नस्य एकस्योत्तरं प्रदेयम् ।

10

क) भासविरचितस्य स्वप्नवासवदत्तमिति नाटकस्य नामकरणस्य यौक्तिकता विशदीक्रियताम्

ख) उदयनस्य चरित्रः

ग) 'स्वप्नवासवदत्तम्' नाटके पद्मावन्या वासवदत्तायाः च चरित्रः

घ) भासविरचितस्य स्वप्नवासवदत्तमिति नाटकस्य ^{विदूषकस्य} ~~सूत्रधारस्य~~ चरित्रम् लिखताम्

ङ) भासकते स्वप्नवासवदत्तमिति नाटके यौगन्धरायण-
चरित्रस्य उपयोगिता लिखताम्

ख

2. कस्यचिद्वैकस्य श्लोकस्य संस्कृतेन देवनागरीलिप्या च
व्याख्यां कुरुत-

5

क) पूर्वत्वयाप्यभिमतं मतमेवमासोच्छ्राद्यं गमिष्यसि पुनर्विजयेन भर्तुः,
कालक्रमेण जगतः परिवर्तमाना चक्रारपङ्क्तिरिव गच्छति भाम्यपङ्क्तिः॥

ख) सुखमर्थो भवेद् दानं सुखं प्राणाः सुखं तपः,
सुखमन्यद् भवेत् सर्वं दुःखं न्यासस्य रक्षणम् ॥

ग) प्रद्वेषो बहुमानो वा संकल्पादेव जायते,
भर्तृदाराभिलाषित्वाद्दस्यां मे महतो स्वता ॥

घ) यदि तावद्वयं स्वप्नो धन्यमप्रतिबोधनम्,
अथायं विश्रमो वा स्याद् विश्रमो ह्यस्तु मे चिरम् ॥

ङ) दुःखं त्यक्तुं वदमूलोऽनुरागः स्मृत्वा सृत्वा ^{दुःखं} यान्ति बुद्धिः प्र नवत्वम्
यात्रा त्वेषा यद् विमुच्येद् वाष्पम् प्राप्तामृष्या याति बुद्धिः प्रसादम् ॥

च) कः कः शक्नो रक्षितुं मृत्युकाले रज्जुच्छेदे के घटं धारयन्ति,
एवं लोकसुल्यधर्मी वनानां काले काले विद्यते हृद्यते च ॥

3. अधोलिखितेषु पञ्चप्रश्नाः संस्कृतभाषया देवनागरीलिप्या च समार्थयाः।

क) गदाकविशासस्य कतिरूपकाणि प्रसिद्धानि सन्ति? 2x5=10

ख) वत्स्यराजोद्दयनस्य अमान्यः कः वभूवः?

ग) उद्दयनस्य वीणायाः नाम किम्? कस्मात् सः तां प्राप्तवान्?

घ) कः आसीत् रुमन्वान्? कस्य नामाद्योत् वसन्तकः?

ङ) अङ्गारवती का आसीत्? केन सा परिणीता?

च) महासैनः कः आसीत्? कथं सः महासैन इति कथितः?

छ) योगन्दारायणः कः आसीत्? स्वप्नवासवदत्तमिति नाटकं
महाधराजस्य नाम किम्?

ज) न्यासः नाम कः? केन क्व न्यायरूपेण निक्षिप्तः?

झ) रामायणमूलकानि कानि भासस्य ^{नाटकानि} सन्ति?

ञ) स्वप्नवासवदत्तस्य मङ्गलश्लोकं लिखत।

ट) पृषकभद्रादिकाः कैः सन्ति?

ठ) सूत्रधारस्य किं लक्षणं वर्णयति भरतः?

अभिज्ञानशकुन्तलम्

1) यथाभिमतं प्रश्नस्य एकस्यैतरं प्रदेयम्। 10

क) 'उपमा कालिदासस्य' - अभिज्ञानशकुन्तलमाश्रित्य सौदाहरणम्
इत्युक्तिं विशदयताम्

ख) उद्दयनस्य चरित्रः

ग) शकुन्तां प्रति ~~क~~ दुर्वीरस्यः शापः कः आसीत्? अभिज्ञानशकु-
न्तलमनाटकस्य क्रमेविकाशे तस्य शापस्य उपयोगिता

प्रदर्शयताम्

घ) हस्ती वृत्तान्तम्

ङ) द्योवर वृत्तान्तम्

च) "कालिदासस्य सर्वस्वमभिज्ञानशकुन्तलम्

नत्रापि च चतुर्थोऽङ्कः यत्र यानि शकुन्तलाः" - इत्युक्तिं
विशदयताम्।

5. अधोलिखितेषु श्लोकेषु त्रयाणां संस्कृतेन देवनागरीलिप्या च
व्याख्या कुरुत 5x3=15

क) आपरितीषाद्विदुषां आत्मन्प्रत्ययं चेतः ॥ 1/2

ख) न खलु न खलु वाणः वज्रसारा शरास्त्री ॥ 1/11

ग) शुद्धानन्दुलभिमिदं गुणीन्दुद्यानलता वनलताभिः ॥ 1/16

घ) इदं किलाद्याजमनीदुरं शमोलतां छेत्तुमृषिविषस्यति ॥ 1/17

ङ) सरसिजममुबिद्धं मन्दुनं नाकृतीनाम् ॥ 1/18

च) असंशयं वृत्रपरिग्रहक्षमा प्रमाणमनाःकरणप्रवृत्तयः ॥ 1/20

छ) गच्छन्ति पुरः शरीरं प्रतिबन्तं नीयमानस्य ॥ 1/31

ज) विचिन्तयन्ती प्रथमं कृतामिव ॥ 4/1

झ) यार्थकतीऽस्त शिखरं इवान्मदृशान्तरेषु ॥ 4/2

ञ) यास्यतद्य शकुन्तलेति जनयाविश्लेषदुःखैर्नवैः ॥ 4/4

ट) रम्याणि वीक्ष्य जन्मानारसोद्दामि ॥ 5/2

ठ) स्वप्नानु मायानु नाम तटप्रपाताः ॥ 6/10

अथवा
अधोलिखितेषु विषयत्रयमवलम्ब्य टिप्पणी लिख्यताम् । 5x3=15

कुलपतिः, शकुन्तला, मृगायाः, सानुमती, सूत्रधारः,
नाक्षी, शार्ङ्गरवः, माधव्य, भरतवाक्यः प्रियंवदा, अनसूया,